

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос
адыга

1923-рэ ильсүүм
пътхапам
кынчелжээнгээс кынчлакын

№ 217 (21706)

2018-рэ ильс

Гъубдж

ТЫГЪЭГЪАЗЭМ и 4

ОСЭ Гъэнэфагъэ ииэп
къыхэтүүтыгъэхэр ыкли
нэмэгдэх къэбэрхэр
тисайт ижүүгөтөштх

WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъэзет

Республикэм ишылакъ чанэу къыхэлажъэх

Адыгэ Республикэм и Лышьхъэу Къумпыл Мурат сэкъатныгъэ зилэ нэбгыри 10-у гъесэнгъэм ыкли наукаем, литературэм ыкли искуствэм, техническэ ыкли народнэ творчество, физическэ культурэм ыкли спортым, общественнэ тофшленым альзынкъокъэ гъехъэгъэшү зышыгъэхэм дипломхэр ыкли ахьщэ шүхъафтынхэр афигъешьошагъэх.

— Непэрэ тофхъабзэм амал къеты щылэнгъэм чыпілэу щылъуубытъярэм-къэ бэмэ щысашу шүззерафхъярэм, гукючэшко зэршьшилэм яшыуагъэкъэ гъехъэгъэ гъэнэфагъэхэр шуушынхэ зэршьшүүлэхъягъэм афэштикъызэршъуфэрээр джыри зэ къышъотонэу, — къыуагъ Къумпыл Мурат.

Ильс зекъельтикъохэм атегъепсыхъэгъэ программэ «Щылэнгъэ лэрифэгъу» зыфиорэм къыдыхэлтыятахъэу сэкъатныгъэ зилэхэм яшыкъэгъэ лэпилэгъур ягъэгъотыгъеним, яфэло-фашэхэр зерифшьуашу зэштохыгъэнхэм фэшти республикэм щашэрэр зэрэмымакъэр АР-м и Лышьхъэ къыуагъ. 2014 — 2018-рэ ильсэхэм мы программэм игъэцэлэн сомэ миллион 206-рэ фэдэу пэлүагъехъагъ. Псэолы 123-рэ сэкъатныгъэ зилэ цыфхэм афытрагъепсыхъягъэх. Джаш фэдэу лээгъу уцхэр ягъэгъотыгъэнхэм, атефэрэ тынхэр ижом алэкигъэхъягъэнхэм, нэмэгдэх тофхъохэм республикэм ипашхэм анаэ тет.

АР-м и Лышьхъэ ишүхъафтын зыфа-

гъешьошагъэхэм ашыщ Адыгэ къэралыгъо университетым истудентэу Бэрзэдх Эдуард. Мыш ильс 20 нахь ымынбыжьими, спортым ылъеныхъокъэ гъехъэгъэшүхэр илэх. Пауэрлифтингымкъэ ыкли армспортымкъэ республике ыкли урысые мэхъанэ зилэ зэнэкъокъухэм пчагъэрэ ахэлжъагъ, хагъеунэфыкъирэ чыпилэхэр къидихъгъэх.

Шэхъые Амир ильс 14 ыныбжь, Адыгэ республике гимназиим щедже. Искусствэм ылъеныхъокъэ зэхажэрэ республике ыкли дунэе фестивальхэм дэгүү дэдэу закыншигъэлэгъугаагъ, бэрэ лауреаты дипломант хүгүүтэй.

Виктор Митрий сэкъатныгъэ зилэхэм яфитныгъэхэр къеухъумэгъэнхэм, ахэм медицинэ лэпилэгъу ягъэгъотыгъеним ынаэ тет. УФ-м и Президент инашьокъэ медалеу «За отличие в охране общественного порядка», щитхууцэу «Адыгэгим изаслужене юрист» зыфиохъэрэр, ведомствэ зэфшьхъафхэм яшытху ыкли рэзэнгъэ тхильхэр къыфагъешьошагъэх.

АР-м и Лышьхъэ ишүхъафтын къэзлэжьыгъэхэм зэкъэми гъехъагъэхэр ялэх, республикэм хэхъоныгъэхэр ышынхэм ялахъыши хэль, шольтырым иобщественнэ щылакъ чанэу къыхэлажъэх.

Сэкъатныгъэ зилэ нэбгыре мин 35-м ехуу Адыгэгим щэпсэу, ахэм ашыщэу 1200-м ехуу къэлэцьыкъух. Япсауныгъэ изытет емыльтыгъэу мыхэм ашыщээр республиком иобщественнэ щылакъ чанэу къыхэлажъэх, лъеныхъо зэфшьхъафхэмкъэ гъехъагъэхэр ашых. Аш фэдэ цыфхэм алай ыпшъэкъэ зигугуу къэтшыгъэ шүхъафтыншы зыкъагъэнэфагъэр. Сэкъатныгъэ зилэхэм лэпилэгъу ягъэгъотыгъенир, яшыкъагъэр ягъэгъотыгъенир къэралыгъом ишьшэрил шхъяаэу зэрэштийр къыдаалтытээ, республикэм ипашхэм яшьшэрилхэр зерифшьуашу агъэцакъэх.

Адыгэгим тофшленыхъокъэ ыкли социальна хэхъоныгъэмкъэ и Министерствэ ипашхэм Мирээ Джанбэч общественникхэм афэрэзагъ. Сэкъатныгъэ зилэхэм яреспублике организации 5-мэ офиснэ технике зэрэгтэгэтийнхэм ахэм япашхэм сертификатхэр аритыхъгъэх.

Зэхэсигъом хэлэжьагъэхэм ашыщхэр нэүжүм къэгүшүүгээх, шольтырым

ищылакъ чанэу зэрэхъугъэр ахэм къыаугъ. Сэкъатныгъэ зилэхэм ягумэкъыгъохэм ынаэ зэраратытим, лэпилэгъу къыззерафхъярэм афэш АР-м и Лышьхъэ фэрэзагъэх.

Аш даклоу гумэкъыгъо щылэнгъэм республикэм ипашхэ акэупчлагъ, ахэр дэгээзижыгъэнхэмкъэ ведомствэхэм япашхэм шильэрильтээ гъэнэфагъэхэр афишыгъэх. Псэуплэхэм язэтгэлэпсыхъан общественна чыпилэхэм ягъэлжийн епхыгъе тофшленыхъор зэрэхъурэм ильтилээн сэкъатныгъэ зилэхэр нахь чанэу къыхэгъэлэжьгъэнхэу, ахэм яеплэхъэхэр къыдальтытэнхэу республикэм ипашхэм къарыуагъ. Къумпыл Мурат инашьо диштэу 2019-рэ ильсэхэм мы купым къыхиубытэхэрээм апае муниципалитетхэм автомobili 10 къафащэфытш.

Иофхъабзэм икэухым сэкъатныгъэ зилэхэм яобществэ ишьшэрил шутамэ итхъаматэу Агыржыэнхэкъо Симхъан гүшүүр ыштагь ыкли тигъэгъазэм и 10-м АР-м и Къэралыгъо филармони щыкъошт мэфэхэлэхээр зэхахь АР-м и Лышьхъэ, тофхъабзэм хэлэжьагъэхэр къыригъэблэгъягъэх.

ТХАРКЬОХЬО Адам.

Сурэтхэр А. Гусевым тигъицэвэх.

Олимпиадэм хагъэхъагъ

Олимпиадэ Дунэе комитетым (МОК) шэлжогъум и 30-м изэхэсигъуу Япониим икъалэу Токио щыкъуагъэм мэхъэнэ ин зилэ унашьо щаштагъ — самбэ бэнакъэр МОК-м хагъэхъагъ.

2018-рэ ильсэхэм самбэр ильс 80 зэрхэхуяа фэгъэхъыгъэ зэлукъэгъухэр Урысаем итэхэлтигъэу щыкъуагъэх. УФ-м и Президентэу Владимир Путинир къэшакъло фэхъу, самбэм лэпилэгъу ятгъэнимкъэ ыкли зиушъомбгъунымкъэ Урысаем зэхахъэхэр щыкъуагъэх. Тренер, спортсмен цэрийохэм шүхъафтынхэр афашыгъэх.

Самбэм ишүаагъэкъэ Адыгэгим дунаим

нахьшишо щаштагъ. Хъэсанэхъо Мурат, Хъэпээ Арамбый, Мэрэтийкъо Сахыид, Алхъо Сыхытый, Владимир Гуриным, нэмэгдэх дунаим идышэе медальхэр къыдаалтыгъэх. Европэм алерэ чыпилэхэр тибэнакъохэм къыщаалтыгъэх.

— Аужырэ ильсэхэм тигъэхъагъэхэм ахэтэгъахъо, — къытиуагъ Адыгэгим

самбэмкъэ спорт еджаплэ ипашхэм Делэхъо Адам. — Дунаим иныбжыкъэхэм язэнэхъокъуухэм медальхэр къыщаалтыгъэх. Олимпиадэм спорт лъэпкъхэм самбэр ашыщ зэрхэхуяа фэшти тэгүүшо, тибэнакъохэр зэнэхъокъуухэм ахэлжъэнхэу тэгүүгээ.

Къычлэр апсыхъанэу, адыгэ быракъыр Олимпиадэ джэгунхэм ашагъэбэйтэнэу самбэмкъэ тибэнакъохэм афэшээ.

ЕМТЫЛЬ Нурбий.

Шуагъэ къытэу агъэцакъэ

Адыгейм ипащэу Къумпыл Мурат ившъэрьлькэ Урысыем щагъэнэфэгъэ проектэу «Къэгульоекло правительствэм» ильэныкъо шъхьаIэхэм ягъэцкIэн фэгъэзэгъэ Координационнэ советым изэхэссыгъоу тыгъуасэ иIагъэр зерищагъ АР-м и Лышъхъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие ипащэу ТхъакIуузынэ Мурат.

ЫІпшъэкѣ зигугуь къэтшыгъэ проектым ия 2-рэ едзыгъо зэшъохыгъэ зэрэхъугъэм зэфэхъысыжъхэр фашыгъэх, мышкѣ анахъ дэгъою lof зышлагъэхэр къыхагъэшыгъэх.

Проектэу «Кіеугъоекло правительствэр» зыфиюэр Адыгейим щығъэцкіагъэ зэрхъуэрэм ащ изэхэцаклохэм осэшү кызызэрфашиырэр кызыуагъ ащ икураторэу Владимир Арженцовым. Проектыр зызызэшшуахырэ шъольырипшыр пштэмэ, Адыгейим анахъ гъехъэгъэшшухэр зеришыгъэхэр ащ кыыхигъэшыгъ. АР-м гъесэногъэмрэ шіеногъэмрекіэ иминистрэу Кіэрәцә Анзаур кызызэриуагъэмкіэ, проектым игъецкілен 2018-рэ ильэсым мэлыльфэгъум фежьагъэх. Ащ кыдыыххэлъыта-гъэу кіэләццыкы ыыгъынлэр, гурыт ыкыи авшъэрэ еджанлэр, лоффшіеныр зэпымыю зэкіэлъыклохем мэхъанэшхо зэрератыгъэр хигъэунэфыкыгъ. Гъесэногъэм епхыгъэ гумэкыгъо 84-рэ кыыхагъэшыгъ, ахэм аащыщэу 31-р гъэцкіагъэ хъугъэ, адрэхэм ядэгъэззыжын лофф дашлэ.

Проекту «Кізбіл» кітапханасының тарихынан болжағынан берінде олардың мемлекеттік маңыздылығынан да жақындаудың мүмкінлігінен тура келді. Аның мемлекеттік маңыздылығынан да жақындаудың мүмкінлігінен тура келді. Аның мемлекеттік маңыздылығынан да жақындаудың мүмкінлігінен тура келді.

джехэр, еджаклохэр, ны-тыхэр къыхагъэлэжьаъэх. КIэрэцще Анзаур къыззериуаъэмкэ, проектым ияшэнэрэ едзыгъо джыри кIэлэцыкly ыыгыпIи 5-рэ гурыт еджэпIи 5-рэ къыхагъэлэжьэнхэ гухэль ѿы.

Адыгэ Республике ёджэп-ин-тернатэу дээу зылтэгъухэрэр ыкын зэхэзымыххэрэр зыч!Эс-хэм ипащцу Роман Чумаковын кызыэрэхигъещыгъэмкэ, проек-тым ия 2-рэ едзыгъо зэфэхы-сыжь дэгъухэр фэхүүгъэх. Зи-псаунтын зэштийгээ сабий-хэм яфэло-фашишхэр зерифшьушу-шэу зэштохыгъэнхэм анахьаэу анаэ тырагъэтэгъ, Ioшшэнным изэхэцэнни зэхъокыныгъэхэр фэхүүгъэх. Джащ фэдэу мэ-хъянэшхо зэратыгъэ лъэныкъо-хэм ацыш к!элэцыкык!ухэм электричествэр, псыр kлауго-енным фэгъэсэгъэнхэр. Джыре уахътэм пшъэрлыгъ шхъяалэу зыфагъэуцужырыр интернатын ч!эсхэм проценти 100-м нэсэү

диспансеризациер арагъэкүнүр ары.

«Кіеүгъоекло апшъэрэ еджа-
пілэр» зыфиорэм къыдыхэль-
тагъэу зэшүахын алъэкыгъэм
къытегуштылагъ Мыеқъопэ къе-
ралыгъо технологическе уни-
верситетым иректорэу Къуијж
Сайдэ. Мышкіл проектым пшъэ-
риль шъхьаңау къыгъэнафтерэп
апшъэрэ еджалпілэр нахышшоу
зэребгъэлорышшэн плъекыщт
шыкілехэр къыхэхыгъэнхэр, кіл-
ләегъаджәхэм ыкі студентхэм
Іәпілігъу афәхъуғъэншыр, гумэ-
кыгъью къеүцүхэрер псынкіләу
дэгъэззыгъыгъэнхэр ыкі учре-
ждением шшэншыгъе амалеу
Іәкіләтхэр ыгъефедэнхә ылъэ-
кыныр ары.

Шуаъгэ къэзытышт проектыр щыэнагъэм щыпхырышыгъэ-
нимкэ Мыекъопэ къэралыгъо
технологическэ университетым
иофышэхэм опыт гъэнэфагъэ
ял. Мышт епхыгъэу зэхащэгъэ
огулжсан бүднэх «Фабрика»

процессов» зыфиорэр Адыгеим итренинговэ площадкэ шъхьа!Э

Ректорым кызызэриуагъэмкэ, проектым иятоңэрэ едзыгъо кыдыхэлтыатагъэу къэралыгъо ыкын муниципальнэ къулыкъушэхэр, университетым икэлэе-гъаджэхэр ыкын студентхэр рагъеджагъэх. Зэклемкин ахэр нэбгырэ 400 фэдиз мэхъух. Пшьерылъэу щытхэр зэрифэшьуашэу зэрээшүа хыгъэм ишүа гъэкэл щыкылэгъабэ дэгъэзыхыгъэ хъугъэ. Гущылэм пае, ахъщэ 1эпийгэтуу зищыкылэгъэ студентым кытыгъэ лъэлү тхылъымы ылэклэ мазэрэ фэдизре хаплъэштыгъэхэмэ, джы аш мэфэ заул ныиэл теклиударэр. Нэмыкылэу зигугуу къэпшын пльэкиштыр джыри маклэп. Тапэклэ анахээу анаэ зытырагъэтышт лъэнэхъохэми Къуйжъ Санды, *karley*, изашчынчул.

игъэцкілнкі лъэныкъо зэфэшъхвафхэм атэльйтэгъе гъогу картэхэр зэхагъэуцуагъэх. Гумэкыгъо зыдэщыэ лъэныкъо 37-рэ агъэнэфагъ, аш щыщэу 32-р джырэ уахътэ зэшшохыгъэ хъугъэ, адрэхэм тоф адаш!э. Пшъэрэль шъхьаалэу зыфагъэуцжырэр унагъом ыкИи сабийхэм социальнэ һепи!эгъу игъом ягъэгъотыгъэнир ары. Джаш фэдэу проектым игъэцкіэн епхыгъэу къэралыгъо ыкИи муниципальнэ фэло-фашихэр зыгъэцкілэрэ лъэныкъубэ къызылтызыбубытырэ гупчэхэм ялофшэн зэрэзэхащэрэр зэблэхүгъэ хъугъэ. Мы шыкІем къытырэ амалхэр зыщаагъефедагъэр гупчэм иофис шъхьаалэу Мыекуяалэ дэтымрэ аш икутамэу Яблоновскэм щылэмрэ. Анахьэу аналэ зытетыгъэр къяоплэрэ цыифхэм яфэло-фашихэр псынкіэу зэшшохыгъэнхэр, чэзыум зэрэхэтхэрэ уахътэр нахь макі шыгъэнир ары. Яблоновскэм дэт къутамэм еоллэрэ цыифхэр ылпкіэ чэзыум такъикъ 40 фэдизрэ хэтынтыгъэхэмэ, джы такъикъ 14-м шлокырэп. Мыекуяаплкі эар такъикъ 22-рэ хъущтыгъэмэ, джы такъикъ 7-м ехъурэп.

Проектын итэцэлтэн иятын нэрээр едзигьо изэфхэхүүсийжхэм къатегууциагъэх ыкын тапэкэлэш пшъэрэльэу зыфагъэуцужынхэрэр къагъэнэфагъэх зэлухыгъэ лахъзэхэль обществэй «Зарем» зыфиорэмрэ Мыеекъопэ пивэши заводында япыкхам.

— Цыфхэм яфэло-
фаишээр шинхэшийхэм
адишигээр зэшихэшийхэм,
ахэр гъэрээгъенхэр тишэ-
рыль шихьаийгу республикэм
ипашэ къытфегжэууц.
Арышь, ар гъэцкяагъэ
зэрэхкуущтым тишынкъэу
тыдэлэжсэн фае. Проек-
тым къыхэлэжсээрэ ведом-
ствэхэм таффэраз, тапэкли
шуюугъэ къытэу ялофишэн
зэхацэнным тышэгүгъы, —
къытуагъ Тхакуушынэ
Монгол

Мурат.
Мы лъэныкъомкіэ чанэу юф
зышІэгъэ министерствэхэм
япащэхэм республикэм и Лышь-
хъэ ирээнэтыэ тхыльхэр ара-
тижнэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам-

Къоджэдэсхэм япсауныгъэ аупльэкIугъ

Адыгэ Республикаем псауныгъэр къэухъумэгъэнымкіэ и Министерстве ипресс-къулыкъу кызыэритырэмкіэ, Урысые Іофтхъабзэу «#ДоброВСело» зыфиорэр Адыгеим щыльагъекіятэ. Теуцожь районым ит къуаджэу Пчыхъалыкъуае мы мафэхэм волонтерхэр щылагъэх.

Іофтхъабзэм къыдыхъэлтытағыу а къуаджэм щыпсөүхэрэм яльтыдеклыа, яльтэгагъе, ащечырээр врачхэм ауппльэкүгүй. Къоджэдэсхэм апкышылъ апсыхъаным пае анахъеу аналэ зытырагъэтын фарә къафалотағы шыуашыны узым фагъахынгыз запагушыңгүхэр алашыңыз-эх.

Терапевтъм, неврологъм, нэмъкъ специалистъхъми къоджедэсчэр гушигэлт афэхъунхэ альчицыгъ. Джашт фэдэү гриппым пэшүеклорэ іэзэгту уцыр ахальхьагъ, «Кардиовизорымкэ» углж скучухор афсанчилжэх.

Хабээ зэрэхүүгэй, специалистхэр кэлэеджаклохэм алыглагьэх, льыдэклюаер зэрэпшыщтыр арагяэльгүйгэй. Гсэүлмэл дэт фельдшер-мамыку Ызаплэм гъэцкілэжынхэр щашыгъэх, чыгийн санто шалтгахад.

Адыгэ Республикаем и Лышхъэрэ Адыгэ Республикаем иминистрэхэм я Кабинетрэ гухэкъишхо ащыхъугь Адыгэ Республикаем ихъизмэт ыкИи инаучнэ Ioфышишхо тиреспубликэ ихехъонтыэ зилахъышу хээзышхъягээ Апышт Абрек Абдулахь ыкъом идунай зэрихъожьыгъэр ыкИи щымыIэжым инаагъорэ илахъылхама афатулаусыхуэ.

Гуманитар ушетынхэмкіе Адыгэ республикэ институтэу КІэрәш් Тэмбот ыцлекіе щытым илофышІәхэм гухәкыышхо ашыхъуғъ институтым ильэссыбэрэ Ioф щызышІәгъе Апыш Абрек Абдулахъ ыкъом идунай зэрихъожығъэр ыкІи щымыәжъым ичнагъора илахъылхамра афатхъаусыхах.

Медицинэ гупчэу «Мой доктор» зыфиөрэм щилажьэхэрэм гүхэкцышко аясхыг хирургэу, урологэу, эндоскопистэу, апшээрэ квалификационнэ категорие зиэ врачэу Бэрэтэрэ Мурат Хамидэ ыкыр игъонэмсэу дунаим зэрхэжьыгээр ыки шымыжжым иунагьорз иахынхамэр афатхьасыхаах

Исэнэхъат зэрэфшэшьыпкъэмкіэ, цыфхэм гуклэгүшхо зэрафырилэмкіэ, иакылышуаьгъяккіе Мурат Хъамидэ ыкъор ренэү

(Tukano)

Ягу́мэкъы́гъохэм зашигъозагъ

Урысые Федерации и Федеральнэ Зэлукэ Федерацаемкэ и Совет хэт Хьопсэрыкъо Муратрэ партиеу «Единэ Россием» и Генеральнэ Совет хэтэу, партием ишьолыр къутамэ и Секретарэу, Адыгэ Республиком и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхаматэ игуадзэу 1ащэ Мухъамэрэ цыфхэр рагъблэгъагъэх, ахэр зыгъэгумэкъирэ 1офигохэм защагъэгъозагъ.

Мыекъопэ районым къикыгъэ бзыль-
фыгъэм автотранспортыр къызыщуцурэ
чыпіэм щыт псауальэм ышхъе тыраль-
хъаным къыкіэльэгъу. Аш къызэриуа-
гъэмкэ, мы гумекъыгъом ыуж зитир
бэшлагъэ, ау ар зэштохыгъэ хъурэп.
Джаш фэдэу бзыльфыгъэм хъе гъоры-
клохэм ягуу къышыгъ. Ахэр цыфхэм-
кэ зэрэшцинаагъохэр къыхигъэшыгъ.

Зэлукээм къеклонлагъэхэм къахэгъигъэх
ахъщэ 1эпүлэгъу зищыклагъэхэри. Уна-
гъо щынэнгъэм чыпіэ къин ригъэуца-
гъэу, коммунальнэ фэло-фашэхэм ятын
зыштузетеугъэм амалэу щынэнкэ
иштуагъэ къыригъэкъынэу Хьопсэрыкъо
Муратэ зыкъыфигъэзагъ.

Сэкъятынгъэ зиэ сабийхэр зыгъыгъэм
1эпүлэгъу къафхэхун амал щынэн
зыщаагъэзэнэу цыфхэр къекуагъэх.
Нэбгырэ 30-у мафэм мыш къыщызэрэу-
гъоиагъэхэм гумекъыгъоу ялехэм ядэу-
гъэх, ахэр яштуагъэ зэрараагъэкъын
альэкъыщт лъэнэкъохэм яусагъэх.
Пстэуми джыри зэ гущылэгъу зэрафэ-

хъуштхэр, лъэлоу ялэм елъытыгъэу
джуапыр зэрарагъэгъотижыщыр
Хьопсэрыкъо Мурат нэужым къариуагъ.

Зэфхыхысыжхэр къышыхээ, Хьоп-
сэрыкъо Мурат къыхигъэшыгъ 1энат1эу
зытуутм елъытыгъэу мы гумекъыгъохэм
язэштохынкэ къэралыгъо структурэхэм
ыки ведомствэхэм зэлхыныгъэу ады-
рийэр къызэрэзыфигъэфедэштыр, иамал
къызэрихъэу 1эпүлэгъу къызэрэрафху-
щтыр.

— Автотранспортыр къызыщуцурэ
чыпіэхэм язэтэгээлэхъан къыщгъэ-
жъагъэу псэуп1эу ашыхэрэм зиахъщэ
хэзильхъагъэу агъэпцлагъэхэм ямыльку
афызкэгъэкъожыгъэнным нэсэу цыфхэм
ягумекъыгъохэм язэхэфын федеральнэ
гупчэр къыхэдгэлэжъэн фое, — къы-
луагъ Хьопсэрыкъо Мурат. — Зыкъыт-
фэзигъэзагъэхэм къаэтигъэ 1офигохэм
Адыгейим имызакъоу, зэрэкъэралыгъоу
ағыгумэкъы. Ахэр, ахъэр социальнэ
1офигохэр, зэштохыгъэнхэ фое.

ГЬОНЭЖЫКЬО Сэтэнай.

Теклоныгъэ къэзыхыгъэхэр агъэштуагъэх

«Семья года-2018» зыфиорэ Урысые
зэнэкъокъум изэфхыхысыжхэр къэнэфагъэх.
УФ-м 1офишэннымкэ ыкы социальнэ
ухумэннымкэ и Министерствэрэ щынэнгъэм
чыпіэ къин ригъэуцогъэ сабийхэм 1эпүлэгъу
афхыхуу гъэннымкэ Фондырэ 1офтхабзэм
къещакъо фэхъуагъэх.

Зэнэкъокъум пшъерыль шхъа1эу илэр унагъом имехъанэ
къээтигъэнэир, аш уасэу илэр
нубжыхыкъэхэм агуригъээгъэнэир
ары. Щысэ тэххыныр къэзылэ-
жыре унэгъо зэгуроюжхэм,
ильэсбэ зэдэзгъэшагъэхэм
«яшъэфхэмкэ» пстэуми адего-
щэнхэр аш къыделдьтэ.

Адыгэ Республиком 1офишэннымкэ ыкы социальнэ хэхь-
нэгъэмкэ и Министерствэ
импрес-къулыкъу къызэритеэрэм-
кэ, 2018-рэ ильэсбэ Урысыем
ит шхольыр 85-мэ къарыгъэ
унэгъо мини 3-м ехуу 1офтхаб-
зэм хэлэжъагъ.

Урысые зэнэкъокъур лъэнэкъуи-

тфыкэ зэтэутыгъагъ. «Саби1э зэрыс унагъу», «Унэгъо ныб-
жыкъ», «Къоджэ унагъу», «Уна-
гъор — шэн-хабзэхэм яхумакъ»,
«Урысыем идышэ унагъу».

Мэхъанэшо зэрэтигъэ 1офт-
хабзэм теклоныгъэ къызыдэ-
зыхыгъэхэм Адыгейим щыщхэри
афхагъэх. «Унэгъо ныбжыкъ»
зыфиорэ лъэнэкъомкэ Максим
ыкы Оксана Косенкхэм текно-
гъэ къыдахыгъ.

2018-рэ ильэсбэ мэхъанэ
зэрэтигъэ ыкы къахэшты-
гэе лъэнэкъохэм ашыщ «Унэгъо
ныбжыкъ» зыфиорэр. Мыш
теклоныгъэ къызызыхыгъэхэр
шхольыр и 22-м Москва щагъэ-

шуагъэх. Урысые зэнэкъокъум
зэфхыхысыжхэр фэхъуагъэхэр
зэрйт Щытхуу тхыльэу «Семья

года. Россия 2018» зыфиорэр
бархэр мы тхыльым къыдагъэ-
хъагъэх.

(Тикорр.).

Зэхъокъыныгъэхэм атегуущылагъэх

Адыгэ Республиком и Лышихъэ иунашъокъэ коммунальнэ хэк1 пытэхэм ядэшын
зэхъокъыныгъэу фэхъуагъэхэм яхыгъэу 1офиу ашагъэм зыщтегуущы1эгъэхэ игъэктотыгъэ
зэхэсигъо Правительствэм и Унэ щыкъуагъ. Ар зэрищагъ АР-м и Премьер-министрэ
игуадзэу Сапый Вячеслав. 1офтхабзэм хэлэжъагъэх муниципальнэ образованихэм
япащэхэр.

Къихъашт ильэсбэ ишылэ мазэ и 1-м
къытшыублагъэу Урысыем хэхъим идэ-
шын зэхэшагъэ зэрэшхүурэм зэхъо-
къыныгъэхэр фэхъуущых. Аш тиеспуб-
ликэ зэрэфхъязырэм Сапый Вячеслав
къытшыгъуагъ. Вице-премьерим къы-

зэриуагъэмкэ, Адыгейр шэхъак1эхэм
атехъанымкэ 1офишэнхо зэштуахыгъ.
Арэу щытми, районхэм япащэхэм, мы
1офи1ом фэгъэзагъэхэм зэк1еми чаны-
гъэ къызхагъэфэнэу ар къяджагъ.
Операторим ыгъэцк1ешт фэло-фашэм

тефэшт ахъщэм игъэнэфэн, ашкэ ша-
пхъэу щынэнхэм къатегуущылагъ АР-м
псэолъэшыннымкэ, транспортнымкэ,
псэуп1э-коммунальнэ ыкы гъогу хъыз-
мэтиймкэ министрэм иапэрэ гуадзэу
Лафышъэ Рэмэзан. Аш къызэриуагъэм-

кэ, щылэ мазэм и 1-м ехуул1эу респу-
бликэр мы зэхъокъыныгъэхэм афхы-
зырын фое. Хэхъим идэшын зыгъэц-
к1ешт шхольыр операторыр агъэнэфагъ,
зы кубическе метрэм сомэ 608-рэ
чапычи 4-рэ ыоссшт.

Мы уахтэм шхольырим испециа-
листхэм фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ыкы
унэе псэуп1эхэм арысхэм зээзгыны-
гъэхэр адэшыгъэннымкэ кампаниер
рагъэк1окы. Зээзгыныгъэм къэтхэх
юридическое лицэхэри, унэе предпри-
нимательхэри.

ГЬОНЭЖЫКЬО Сэтэнай.

Хэбзэ ІэпыІэгъур

Гъот макІэ зиІэхэм апае

Ахэм афэдэхэм хабзэр ІэпыІэгъур афэхъуунымкэ проектир тикъэралыгъо щизэхагъяуцугъ.

Аш игъэцэклэн зырагъэжээштэр 2021-рэ ильэсир ары, ауащ нэс емыжэхэу шъольыр зэфэшхыхафхэм кынхашт ильэсийм проектир ащауштэшт. Тхамыкэхэу тихэгъэгу щалтын тэхэрэр ашхын, ашыгын, нэмыкэ пкыгъохэу ящилаагъэхэр кызырашфыт ахьщэ зымыгъотыре унагъохэр арых. Аш фэдэхэр нахыбэу зыщипсэухэрэм ахальтаагъэх Къэбертэе-Бэлъкъар Республиктэр, Татарстан, Приморье, Томскэ, Новгородскэ, Ивановскэ, Нижегородскэ, Липецкэ хэкухэр. Проектын ишшэтэн тигъэгъазэм и 1-м кызыгъэжъагъау 2019-рэ ильэсийн ишэхэгъу мазэ и 30-м нэс ахэм ашыклоцт.

Урысыем тофшэнэмкэ ыкни цыфхэр социалын къэухумэгъэнхэмкэ и Министерствэ ишащэ Максим Топилин кызызериорэмкэ, тихэгъэтуу нэбгырэ миллион 20-м

ехъу ящилаакэ дэеу щэпсэух, ахьщэу къалажьырэр афикъурэр. Ахэм афэдэхэр шъольырэу агъэнэфагъэхэм ашагъэгъэунэфынхэ фае. Нахыбэу ІэпыІэгъур хэфэштхэр хэгъэгум анах лэжэпкэ maklэу къашаратырэм зигъот нэмысихэрэр арых. Арэущтэу щитми, ар зифэшшиашхэм зэкэми хабзэм ахьщэ ІэпыІэгъур къаритын ылъэкштэп. Арышь, цыфхэм лэжъапкэу къахырэм къафыхагъахом нах тэрэзинэу, ахьщэ ІэпыІэгъур зищикаагъэр япсауныгъэкэ lof зышэн зымылгээштхэр арэу зылохэрэр щылэх. Зигъот maklэу псэухэрэм япроцент 65 — 70-р сабийхэр зэрыс унагъохэр арых.

М. Топилин кызызериулагъэмкэ, цыфхэм ІэпыІэгъу алаеклажэхъаштэп Урысые Федерациим ибюджет кыхагъэштэшт.

Тызхэт ильэсийн игъатхэ Пре-

зидентэу В. Путиним цыфхэм закызыиғэгъазэм, тхамыкэу псэухэрэм япчагъэ ильэсийн ыкнэ нэс фэдитуукэ нахь maklэ ашынэу кыгъэгъяуцугъа. Зэрэхэгъэго зигъот maklэу ис пстэуми зэрэнэмсышүштхэм кыхэгъэу нахь лэжэпкэ maklэу хабзэм ыгъэуцугъэм фэдиз къэзымыхырэ цыфхэр нахыбэу зыщипсэухэрэр агэ рагъешыгъэх. Экспериментын кыгъэгъягъорэм ельтыгъэу, зы ильэс зытеклыкэ нэмыкэ шъольырхэм ар ащауштэшт. Цыфхэм ящиэл-псэукэ нахышүүм ылъэнькъокэ зыкызызэблихуукэ, зигъот maklэхэм зэкэми ахьщэ ІэпыІэгъур къэралыгъом щаратэу рагъежэштэшт.

Мылькушо зэлүүгъэгъэгъэу псэухэрэм ящилаакэ нэмыкэ шынык. Цыф баеу дундим тетхэм ямыльку 2017-рэ ильэсийн доллар миллиард

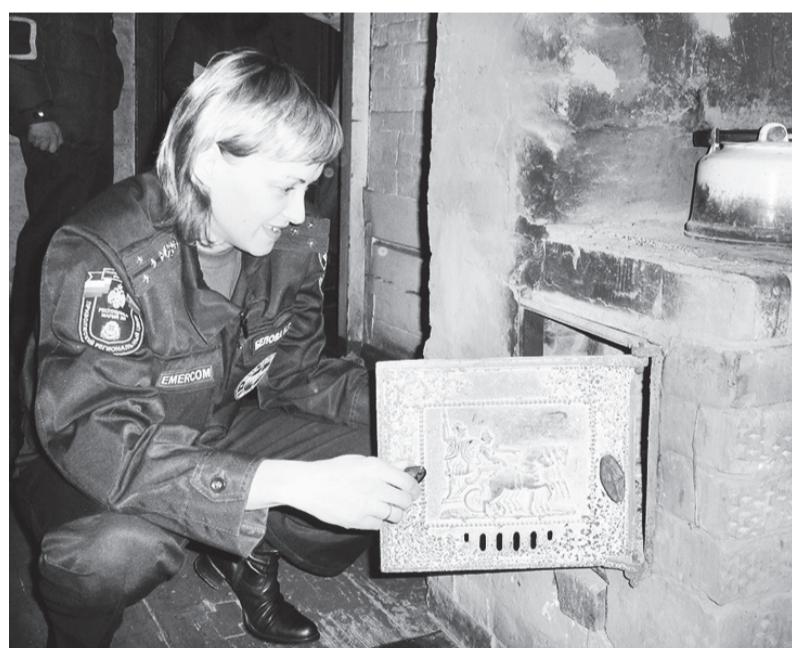
762-рэ хэхъуагъ. Аш къегъэльягъо зэрэднауе кыщеклокырэ мылькум ипроцент 82-р баеу псэухэу, зы процент нахь мы-

хухэрэм зэряер. Джыре лъэхъан миллиардер 2043-рэ дунаим щэпсэу.

ШАУКЬО Аслынгуаш.

Шапхъэхэр зыщышумыгъэгъупшэх

Гъэфэбэгъу уахтэм машлом зыкыиштэним ишынагъо нахь зыкьеэты: хъакухэр, Іэрышлэхэрэхээр хагъанэх, чыгхатэхэм, зыгъэпсэфыпэ чылгэхэм, гъогунапцэхэм машлохэр ащаших.

УФ-м ошлэдэмышэ lofхэмкэ и Министерствэ и Гъэорышишлэпэ шъхьалэу Адыгэ Республикэм щылэм ишащэ игуадээу Андрей Колесник тызэрэшигъэгъозагъау, 2018-рэ ильэсийн изэфхыхысийхэм кызызераагъэлъагъорэмкэ, машлом къэххухэрэм япроцент 70-р чылгээ псэуплэхэм ашагъэуцэхэгъэх. Лъапсэ афхухэрэз эфэшхыхафы — унхэр зэрэгфабэхэрэх хъакухэр агъеуцхэ зыхъукэ, машлор щынэгъончээн имашхъэхэр кынхалыгъэрэ.

Сыдигъуу зыщышумыгъэгъупшэх хъакухэм фабэр кызызратырэм имызакъоу, ахэм апкэ къиклэу машлом зыкыиштэнэрийкынштэр. Ар нахь щы-

нагъо зыхъуэрэг лъапсэ фэхухэрэм зэу ашыщ элекроприборхэр агъэфедэхэ зыхъукэ щынэгъончэгъэм имашхъэхэр зэраукъохэрэ.

Псэуплэхэм машлом зыкыиштэним лъапсэ фэхухэрэм зэу ашыщ элекроприборхэр агъэфедэхэ зыхъукэ щынэгъончэгъэм имашхъэхэр зэраукъохэрэ. Гъэфэбэгъу уахтэр рамыгъажээ хъакухэм, котельнэхэм, фабэр кызытире генераторхэм, нэмыкэхэм язынет нэбгырэ юкни организацие пэпчъ япащхэм къаплыхъанэу, ауплэкунэу, агъэцэлжэхынэу щыт.

Фабэр кызытире пкыгъохэр жсугъэфедэнхэмкэ щылэхэрэхэр шыгуу къэтэгъэгъэжъыхъы:

Котельнэхэр юкни нэмыкэ пкыгъохэу фабэр кызытихэрээр бгъэфедэхэ зыхъукэ пшэмыхъуцхэр:

— хэушхъяфыгъэгъэ егъэдэжэнхэр зымыкыгъэу, ифэшьошэ удостоверение зымылээр lofшэним фэбгээзэнэй;

— гъэстыныпхъэр кызыкэччыре пкыгъохэр бгъэфедэнхэр;

— форсункэхэр юкни газ хъакухэр klocagъэхэр гъэстыныпхъэр alækлэбгъэхъаныр;

— гъэстыныпхъэр пытэктэ lof зышэхэрэ котельнэхэр мыгъэкъэбзагъэхэр бгъэфедэнхэр.

Элекроприборхэр зиІэхэм ашлэхэмкэ ѿмхуущтхэр:

— токыр зэрыклоорэ проводхэр юкни кабельхэр фыкъуагъя ялэу бгъэфедэнхэр;

— охтэ гъэнэфагъэкэ токыр ипшэнэр;

— розеткэхэу, рубильникхэр, нэмыкэ оборудование зэшыкъуагъэхэр бгъэфедэнхэр.

Кыхэдгээшты тшоигъу, машлор щынэгъончээнимкэ ишаххэхэм къэу къаххухъуагъ — охтэ гъэнэфагъэкэ lofшэнхэр е аварийн гъэцэлжэхъинхэр зэрахъэхэ зыхъукэ, удлинилхэр агъэфедэнхэр фитхэп.

Пхъэктэ шунэ зыгъэплъыхэрэм ашлэхэмкэ ѿмхуущтхэр:

— машлом зэрышыыхъэгъэхъакум лъаплъэн щимылэу ё зыныжъимыкъуагъя ялэу lofшэнхэр;

— хъаку lupэм машлор кызыкэлэнэшт пкыгъохэр lupлъхъанхэр;

— машлом зэхэбгъэнэним фэш къэорэ гъэстыныпхъэхэр бгъэфедэнхэр;

— шомыкыым, газын афытэгъэпхъэхъэгъэхъакум лъаплъэн;

— лъапор зэрыкырэ трубэхэм имышыкэгъэ пкыгъохэр арбыгъэуцхэр;

— хъакур лъэшыщэу бгъэплъынэр.

Зыгъэхъазырыгъэупш: Митэрэз зеклиаклэу машлом кынфигъэгъущтэп.

КИАРЭ Фатим.

Творческэ мэфэкI зэхахь

Гъэшэ дах

Лъэпкъ тхыльеджап!эм творческэ зэхахьэу «Две музы жизни — журналистика и театр» зыц!эр бэмыш!эу щылагъ. Ар Адыгэ Республикам искуствэхэмк!э изаслуженнэ Іофыш!эшхоу, театрovedэу Шъхьапльэкъо Къесэй къызыыхъугъэр ильэс 80 зэрэхъугъэм фэгъэхыгъагъ.

Мэфэкыр шүүфэс псальэкэл
кызызгынхыг тхыльеджап! Эм
массовэ тошшыннымкэ исектор
фэгээзагъэу **Кучмэз Аминэт.**
Тоотхьабзэр адигэ лъепкъ куль-
турэм ыкли журналистикэм зи-
лахь ин ахэл Шхьаплэкъю
Къэсэй зэрэгфэгхыгъэр, зэ-
льаш! Эрэ театрovedым итвор-
чествэ цыифхэм зэлтэгэшэ-
гъэнхэр ыкли плэужык! Эхэр куль-
турэ банингъэхэм алтыгъээ-
сыгъэнхэр зэшгүйхэу зэрэгтэ-
дсыгшитыр кынчагъ.

Зәхахәм юбилиярн илофшләгүхәр, иныбдҗәгүхәр, АР-м и Лъәпкә драмтеатрэ иартистхәр, иунағы ықиңигүпсәхәм аштышхәр — ыпхъоу, педагогикә шләнгызәхәмкә кандидаттәу, Миекъопе къералыгъо технологическая университэтим ишләнгыз Совет ипащәү Марзет, инысәу Зарә, ипхъорэльф-къорэльфхәр, искуствәхәмкә Адыгә республика коллеже У. Тхъабысымым ыңғә зыхырәм истудентхәр ықиңигүпсәхәмкә къутамәм ипащәү **Ацумыжъ Сарә**, къәлә творческә интеллигенциер зэрэхәлжъехәрәр Аминэт къыуағ; кෑккәу тхыль къэгъельгъонәу «Две музы жизни — журналистика и театр» зыфылоу Къәсәй итворчествә фэгъельгъыгъәр къырыиотыкыңгъ. Гъәшшә дахә къэзыгъашләгъе юфышләкшоу, театроведәу, журналисттәу, цыфрыгъе йәдәб дахә зыхэль Къәсәй къызәхәньягъехәм ашләккә Аминэт фэгушуағ.

Жъоныгъуактэм и 10-м, 1938-рэ ильэсүм Шъхьаплээкъо Къэсэй Теуцожь районым ит къуаджэу Пчыхъалы-къуае къышыхъуга. Янэу Кокойрэ ятэу Алкъэсрэ шпъешыилпирэ зы кла- лэрэ (Къэсэй) дахэу аплүштигъ, алжэыштигъ, зэгурьоныгын, цыфыгъэ хабзи яунагьо илтыгъ. Ау Хэгээгү зэошхом тын-

Чыгъэ-рэхъатныгъэр зэшигъэзыгъ, сабыйхэм ятэ заом kuya-
п. 2. СУ КЫНГЭССОЖЫНГЭС

Къэсэй къоджэ гурыт еджаплэр къыухи, Адыгэ къэралыгъо кълэеъгъеджэ институтым филологиемкэ ифакультет ипчыхъэ отделение щеджагъ, мафэрэ хэку гъэзэтэу «Социалистическа Адыгейим» корректорэу йоф щишшэштыгъ. Къыпышыхъэгъэ нахыжък гъэсэгъэ-еджагъэу Шъхьапльэкъо Хыисе игъо зэрильэгъу-гъэу, Къэсэй Москва дэт театрэ искуствэм и Къэралыгъо институтэу А. В. Луначарскэм ыцэлзыхырэм (ГИТИС-м) чиэхъагъыкъи дэгъу дэдэу къыухыгъ.

тъяхэр, очеркхэр, зарисовкхэр, спектаклэхэмкэ рецензиехэр, радиомкэ къетынхэр зэхищэштыгъ. Къэсэй тхыльхэу «Годы. Спектакли. Судьбы» (ираздел шъхьааэхэр), «Первые шаги» (режиссерэу Шэуджэн Мэджидэ игъусэу), «Традиции и новаторство» зыфилоу Адыгэ драмтеатрэм иловшлагъэ 1958-рэ ильэсым къышцублагъэу 1976-рэ ильэсым нэс къэзыиуатэрэрэгъяэхъазырыгъэх. Мэфэкъ къыдэкыигъо «Адыгейскому театру – 70 лет» зыфиорэм иавторыр Шъхьапльэкъо Къэсэй.

ыкти дэгүү дэдэцүү күвүхэнд. Хэсүүн күзэгжьеэжжэйм, иоффшіэн Адыгэ драмтеатрэм лите-ратурэмкээ ишаа щыригжьеэжжэ-тьяа. Аш ыужым нэмийк! Иоффшіапхэм ашылжьеа: «Социалистическэ Адыгейим» иредак- цие, Адыгэ хэку комитетым хэутын Иоффхэмкээ, культурэмкээ инструкторэрүү, Адыгэ драмтеа- трэм идиректорэрүү, хэутынымкээ ыкти къэбэр жууѓээм иамалхэм- кээ республикэ Комитетым ит- хаматэ игуадзэу. Шъхьапльэкъо Къесэй лъэпкэ политикэмкээ, шъхьапльэкъо Къесэй.

Къыхэгъэшыгтэн фаер та- трэм пae зэдэзкыгтэй юфш- гъабэ зэрийэр ары. Адыгабзэм ригъяктугъях урсыыбзэкээ тхы- гъэхэу пъесхэу А. Фредро иеу «Дамы и гусары», Г. Хугаевым и произведениеу «**Муж моей жены**», нэмийкхэри. Арышъ, Къесэй игъашээ зэфэдэу журна- листикэм, театрэм зерафигъэл- жьеаьгъэр, къэралыгтюю Иоффшіэн- ри къызэрэдэхъуштыгъэр нафэ; ышшіэрэм сыйдигъуи ыпси ыгүү хэлтывиг.

хэүүтүнэмкээ ыкылт 1991-ийн зэвхиргээхэмкээ Министерствам ильяаси 5 тоф щишлагь, хэүүтүнэмкээ УФ-м и Къэралыгъо Комитет АР-мкээ и Гъэлорышлаапэ илэшхэгтэгэвч. Сыдигъунышлэрээ тофынэмкээ гуетыныгэшшо хэлтэгь.

Ау ежь Тхэм къыхилтхэгье тхэн-гупшысныр, театрөвөдээр сараштийн Ших спектакли си-

Зимэфэкл хэзэгтэйнэфыкырыэ Къэсэй къыфэгушуа гэх АР-м итеатрэ тофынэмкээ я Союз ишацэу, УФ-м изаслуженэ артистэ **Зыхъэ Заурбый**, театрэм илитературнэ тофынэмкээ **Къуижъ Нээфсэт**; АР-м икомпозиторхэм я Союз итхъаматэу, АР-м культу-рэмкээ изаслуженэ тофынэмкээ **Къэгээзэжь Байзэт**, АР-м исцертуулжсан я Союз ишацэу АР-м

зэрэштыр Шъхъапльэкъом зы- тышхэм я Союз ипащэу, АР-м

изаслуженнэ сурэтышшэу **Хъуажь**
Рэмэзанэ.

ГИТИС-м къыщыдеджагъэхэй, иовшлэгъуяа, ицыхъашлэгъу-ныбджэгъухэй, УФ-м изаслуженнэ, АР-м инароднэ артистэй **Пэрэныкъо Чатибэ**, АР-м инароднэ артистэй **Устэкъо Мынхутар**, гурыт еджап!эм ык!ы Адыгэ къэралыгъо кэлээгъеджэ институтын ашыдеджагъеу, филология шэныгъэхэмкэ докторэу **Мамый Русльян**, фондэу «К!эн» зыфиорэм ишшъянеттэй, Къесэй къэралыгъо-кулыкъу иовшлэнышхор зэрээшүүхыщтыгъэм дэгъоу щигууазэу **Чэмышшо Гъазый** псэльэ фабэхэр зэхажьем къыщашигъэх. Мыхэм зэк!эми ягущыэ къыхэшыгъэр ицыфыгъэ хабзек!э, ишлэнгъэгъэсэнгъек!э, культурэшхоу хэлъымк!э, иовшлек!э амал-кулаеу лэк!элъымк!э, исэнхъят шхъяаэ хэшшик!эу фырилэмк!э Къесэй ыпшье укционэу зэрэшмытыр ары.

Москва иапшъэрэ театрэджэпшэхшо адыгэ калэр, къудажэм щаптугъэр дэгүү дэдэү зэрэшдэжагъэр, Адыгейим икультурэ, иискусствэ ыкчи иобщественнэ Ѣылакэ хахьо афэшыгъэнэмкэ зышхъамысыжъэу юфышко зэрилэжыгъэр кла-
брэххыгъ.

Пэрэнкъо Чатиб анахь кылыгъи хигъеңшыгъер Шъхъаплъекъо Къесэй уехъопсэнэу гъесенитъяшко зэрилэр, күльтурэшко зэрэхэлтыр, зэрэнубджэгъу хъалэлтыр, зафэр, шыныкъагъе зэрилэр, спектаклем инэшанхээр куоу рильэгъуклэу, ашклэ күльтурээр зыфэдэн фаэр къыгурлыу зэрэтхагъэр ыкли джыри зэрэтхэрэр ары.

Мамый Руслан я 50-рэе ильхэсэм Пчыхыалыкъое гурьт еджаплэм зэрэзэдежагъэхэр, кэлээгъэджэ дэгүүхэр мы еджаплэм зэрэштырлагъэхэр, ахэм шэнэгъэ льапсэу кваратыгъэр зэрафэбэгъуагъэр кыбыагъ. Къесэй щынэнгъэр зильраплэу, юфыр зикласэу ыкли зыгтэшүрэм зэраштырыр, унэгто дахэ зеришлагъэри кыилотагъэх, псауныгъэ пытэклэ, насып-гушуягъоклэ фэльэуагъ.

АР-м инароднэ артистэү **Үс-**

тэкъо Мыхъутарэ Москва еджак-
кло клоғъэгъе кіэлэ купеү зэхэ-
тыгъэхэм яеджэн пшъэрьль ыкы
яцығығъе хабзэ тыди кызызэрэ-
щағъэгъунағъэр, къадеджэштыгъе
урсыхэу унэгъо лъэрхъэхэм
ащапгуягъэхэм акыбыг зэрэдэмы-
уцуағъэхэр, хэтки щысэтехыпэ
хъухэу ильэси 5-р зэрагъякыла-
гъэр кыбытагъэх. Къесэй гу-
мыпсэф-гумэкылэу, хэти шы
фишлэмэ шлонгью кызызэрэры-
клоғэр кыыхигъэшыгъ, лъэгъо
зафэ зэрэтетыр, цыфыгъэшхо
зэрэхэлтир күнжэстхыгъэх. Ишүү
кыығигъэзэжынэу фэхъохуугъ.

Чэмшьшо Гъазый Къесэй нахьи бэкэ нахьыкіеми, илофшаклэ, ицыф шыкіл дэгъо зышшэрэмэ ащищ. Тыдэ тоф щишагъяими, Къесэй егулшысэу иакыыл зэрэхильхъягъэр, игугъэ зэрэмыншыжыырэр кийгъэтхыхынъ.

Урсыс Федерацием культурэмкэ изаслужене **Ioфышшэу Лыыхъукэ Андзаур** псэльэ фабе кышыгь. Ильээсбэрэ лъепкъ творчествэм и Унэ (джы АР-м культурэмкэ и Гупч) Ioф зэрэщызэдашлагъэр, Адыгейим икультурэ уасч фэшыгъэнымкэ, хэгъэхъо гъэнымкэ Ioфышхо зэралжыгъэр, цыххэ зыфыуигъшшэу, шырытэу, ӏэдэбэу, нэхьоеу, иунагъюки, ильфыгъэхэр зэрипүгъэхэмкни щысэтехыпшэу зэрэщтыр къыхигъэшыгь, псачныгъэ инкэ, гушлогъуабэ зыхьель шыланыгъакэ фальявлагъ

хэль щынэнгээктэй фэлъэулагч.
Мэфэкүй зэхахьэр къягъэкілэ-
рэклагч искуствэхэмкіэ Адыгэ
республике коллежийм исту-
дентхэм ыккүй театрэ къутамэм
щеджэхэрэм. «Карел Чапек. Как
ставится пьеса» зыфиорэр ахэм
излэгчлэгчч

Нэүжүм гүшүйэр ратыгь филология шлэнгийнхэмкээ докторэу, гуманитар уштсынхэмкээ Адыгэг Республика институтын илоролтэ отдел ишацшэу, Къэсэй илахыыл дэдэу **Цуекъо Нээфсэт**. Ар игуапэу юофтхъабзэм хэлэжьэгээ пстэумэ къаахэптиягъ, Къэсэй непэ шлоу къыфалогъэ пстэумкээ «тхъашшуюегъэлсэу» къариуагъ. Мэфэкъым изэхэщахъохэм, ар зыщыкъогъе Лъепкъ тхыльтеджаплээм илофышлэхэм, Къэсэй иныбджэгъухэм, фэулэгъэхэм зэкчами зэрафэрэразэр къытуагъ. Ежь юбилиярым — Къэсэй дсауныгъа даха илау зытэгээгээ дэдэу илэрхийлжээ.

СЭЙ НСАУНЫ ВЭ ДАХЭ ИГЭУ, ЗҮНГЕ-
ТЫМ ХЭМЬЯХЬОМЭ, ХЭМЬЯКЛЭУ,
БЭРЭ ИБЫНХЭМ ҮКЛИ КЬЫ-
ПЭБЛАГЬЭХЭМ АШЬХАЩЫ-
ТЫНЭУ ФЭХЬОХЬУГЬ.

Гъешіә дахә қызыгүл
Шъхъаплъәкъо Къесәй,
ищыңызға сыйдигъоки
ильәпкъе епхыгъагъ ыкли
епхыгъ, шушіләгъабә ил,
культурәм, искуствәм
ямызакъоу, лъәпкъым
ышъхъә қырыкъоштый
ыгъэгумәкіәу, фәлъе-
кырәр ышъәу щыләшъ,
«Опсәү!» етәло, гъешіә
кынха улунав фәтәло

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Курэжъиехэр къащаатых

Урысые Федерацием и Правительствэ 2018-рэ ильэсэм 10ныгъом и 15-м ышыгъэ унашьоу N1943-р зытетым диштэу Урысые Федерацием социальнэ страхованиемкэ и Фонд иреспубликэ къутамэ сэкъатныгъэ зиэхэм курэжъиехэр къащаатых.

Сэкъатныгъэ зиэхэм 2018-рэ ильэсэм учтыйн хэуцуагъэхэм ящыкэгъэ пкыгъохэр алэкэгъэхъэнхэм тегъэпсыхъагъэ 2018-рэ ильэсэм шынхъэум и 14-м Урысые Федерацием и Президент сэкъатныгъэ зиэхэм курэжъиехэр къафащэфыгъэнхэмкэ пшээрэль гъэнэфагъэхэр зэрэг.

фишыгъагъэр шыгуу къэтэгъэкыжы.

Урысые Федерацием социальнэ страхованиемкэ и Фонд иреспубликэ къутамэ ООО-у «Ото Бокк Мобилити» зыфиорэм курэжъын 192-рэ, АНО-у «Катаржина» зы курэжъые кылгъагъэхъанымкэ къэралынь зээзъяныгъэ адишыгъагъ.

Джащ фэдэу Фондым иреспубликэ къутамэ артыгъэгъэ курэжъиехэр ильэс 4 — 6-рэ агъэфедагъэхэри афызэблахьущых.

Фондым иреспубликэ къутамэ икомиссиуу товархэр экспертизэ зышырэм курэжъиехэр шапхъэхэм адештээ мэ ыупльэклугъ.

О уицыфых ахэр, Адыгеир!

ИшIушIагъЭкIэ, игукиЭгъукIэ тщиgуpшэрэп

Насыпышоу плытэн плъэкыщтыр цыфхэм шу афэзышэн зыльэкыгъэр ары. Ахэм ашыц непэ зигугуу къесшишт бзыльфыгъэ шагъоу, зышхъамысыжъэу иоф зыгъэцкагъэу, ицыфыгъэкэ, идэхагъэкэ тигуу къинэжыгъэ Къумпыл Лидэ.

Бибэ Ибрахимэ иунаагъо 1937-рэ ильэсэм Лидэ къихъухагъ. Зэгурынонгъэшко унагъом ильыгъ, хуульфыгъэмэ осчэшко щафашэу щихэбзагъ, а хабзэр ягъашэ къыщызыдьрахъакыгъ Лидэ иунаагъоки, зыххъагъэ лақомоки. Ицыкүгъом къыщегэжъагъэу медицинэ сэнэхъатым пшэшшэжъилем зыфищэищтыгъэ, еджэныр къыфэпсынкагъ, адыгэ къашъохэр, спортыр икэсагъэх. Ильэсилб еджаплэр къизеухым, Мьеңкөпэ медучилищым 1951-рэ ильэсэм чэхъагъ, 1954-рэ ильэсэм къыухи, ныбжыкыл дэдэу, ильэс 17 нахь ымынбыжъэу, Красногвардейскэм медсестрау иоф щишиэнэу агъэклиагъ, ильэс тешлагъэу Улэпэ участковэ сымэджэшым къацаеклохъыгъ.

зыфее сэнэхъатыр къызлекильгъэхъаным, апшэрэ шэньнээзэригъэхъотынм ар пылыгъ.

1967-рэ ильэсэм Пшызэ мединститутыр къэзыухыгъэ адыгэ бзыльфыгъэу Къумпыл Лидэ ыцэ зэрэкъэралыгъо ашлагъ — радиом аш фэгъэхъыгъэу къытыгъ, иштыхъу чыжъэу үгъэ. Аш исэнэхъат шу ыльэгъущыгъ, цыфхэм апае щылагъ. Ишхъэгъус «Тхъерылоу птгъэм уемыпцыжъ!» зериоштыгъэм Лидэ текыгъэп, цыфхэм апае щылагъ.

Лидэ псаузэ, шулаагъэу илэр икьюу къызгурлыгъэу, гъэзэтым ежэ пае сыйхэ сшоигоу зыфэзэгъэгъагъ, ау къыздигъштагъэп. «Хъау, ищыкагъэп, сэш пае зэкэри цыфхэм ашэ, къысфэрэзэх, ары анахэ мэхъанэ зилэр, ашкэ сынасыпшоу зысэлтыгъэ», — къысилуагъ. Ар шыыпкъэ, къоджэдэсмэ Лидэ исэнэхъат хэшькагъэ фырилэм ыкчи гукеэгъо хэлъым афэш шхъэкэфенгъэ ин фашыгъэгъ.

ИофшIагъу ильэсхэр

А ильэсхэм Лидэ ышэу Къадырбэч дэжэ иньбджехъухэр къаклохъыгъэх, унэм бильядр эшилпэ щигъэуцугъэу, щиджэгүйтгэх, ныбжыкыл хэшьпкыгъэу бэ щизэблэкыщтыгъэр. Ау Лидэ зэкэми къахи-хыгъэр Къадырбэч ишъэогъоу Къумпыл Юр арыгъэ (Тхъэм джэнэт къырет). Ар еджаплэм ипэшагъ, тарихымкэ ригъаджэштыгъэх, жээу лыгъуабэу къэнагъэу икелэцкыкы ыптужыгъэ. Лидэ сабыим ны фэхъугъ, ишшулэгъу, ицыфыги ритыгъэх. Уахтэ горе текыгъэуунэ ныбжыкыл къалэу Краснодар къожыгъэ. Лидэ чэцьирэ край сымэджэшым иоф щишиштыгъэ, мафэрэ мединститутым щеджэштыгъэ. А ильэсхэр унагъомкэ псынкагъэхэп, ау пытаагъэ хэлъэу

дэжэ, амбулаториим ашагъ, ау районым нэбгээсжыншунэу щыгъэп. Лидэ иофшIагъхэр кыгъухэу сабыим ищыкагъэр рагшыллагъ, нэүжум аш зыкыншлэжыгъ. А кэлэцкыкы дэдэр ильэс 10 ыныжъ хуугъэу джыри зэ Лидэ къыфэзигъагъ. Ашыгъум петардэм лые къирхыгъагъ, ынэу ыгъэфыкъуагъэм өлэзи, нэшүу мыхъунымкэ зэкэ ышэгъагъ.

Гуфэбэнэгъэшко хэлъэу, непэ хуугъэм фэдэу, Симболэт Мирэ Лидэ ицыф шыкагъэм сэхжегэгъуаз:

— Лидэ чэцэу зэрэгзэгумэкыгъэм гүнэ иэп. Сикъорэльфхэр къызэрэссымаджэхэу ыдэжэ сэчынштгэгъ, льэтемытэу къэсштгэгъ, зигъэхъужхэкэ, сэш фэдэу гушоштгэгъэ. — Сеупчыгъыгъ «Сыда мы къысфапшIажэрэмкэ узэрэзшлжыгъщыр?» слоти. Лидэ къысиоштгэгъ: «Джа къорэльфым къызищэкэ, сэ пхъум фэдэу, хъалыжъор зыдэль пхъонташхъэм сэйтесшт». Алыбэрд Аминэт ыгу къэ-

кыжы: «Сянэ ильэс 9-рэ, инсульт къеуагъэу, пIэхэльэу тигъыгъ. Гумэкыгъо зыхафэклэ Лидэ тыкъеджэнэу къэльялоштыгъэ. «Ар шабээу, дахэу къыздэгүшүэ, сэгу къыдеща», — ылоштыгъ. Лидэ зэрэдгээгумэкырэ пчагъэм сэрыуукытээ зыльяклоштыгъ. Ежэ къытажэу щысигъэм фэдэу бзыльфыгъэ дэхэшхор таух къихэти къаклоштыгъэ. Аш къытфишлагъэр тэ, ным къыкынэгъэхэм, тщиgуpшэштэп. Сэгу къео аш фэдэ цыф шагъом идуай зэрихъожыгъэр. Тхъэм джэнэт къыритынэу тигъельо».

Игъунэтуу Адзынэ Толик Лидэ шуклэ ыгу къэкыжыгъ: «Лидэ фэдэу ихыалыгъу къин хэлъэу къылэжыгъэу цыф сшлэрэп. Зы чэш блэкIыгъэп цыфхэр къыщыгъуухэу къыфэмийхэу ыкчи 16пIэгъу афэмыхъоу. Ар ежэ ышхъэ нахь цыфхэм нахь афышылагъ. Зы пчыхъэ горэм Лидэ чэмыр ышынэу фежьагъэу телефоныр къытеуагъ. Иоф зэпигъэу къыщыгъуухэрэм адэжь куагъэ, зы сымаджэм ыдэжь икымэ, адрэм дэжэ козэ, чэшчир икыгъ...»

Ицыфыгъ

Тикъоджэ бзыльфыгъэу Бибээ Розэ зэрилтытэрэмкэ, Лидэ цыфхэм апае псеугъэ. Ахэм гүнэ артыштыгъ, ицыфыгъэкли, игушыгъ дахэки яланштыгъ.

— Изэрэштэйт зышиштыгъэмэ ар ашыгъуаштэп. Лидэ врач къодыягъэп, ар хэтыкыл унэгъо врачыгъ, — elo Розэ. — Ильэс 35-рэ хуугъэу ар сшэштгэгъэ. Тууми къоджэ Советым тыри-депутатэу иоф зэдэштшагъэ ыкчи зэрэцфышишур къызгурлыгъагъ. Лидэ тхылъ еджэклохуу щы-

тыгъ, сатыумкэ общеититым икомиссие ипэшагъ, тучанхэм ялофшIакэ тигуупльэкIуу ѿшыгъ, уахтэр нэмийкыгъ, цыфхэм ящыкагъэхэри агъоштыгъэхэп. Лидэ мыш дэжымы игукъэбзагъ, цыфхэм зэрафэгумэкырэ къыхэштыгъ. Сэ сшхъекли ар къысэхыллагъэу ѿшыт. Сэлсэуфэ сэштэп сикъалэ къесымэджагъэу, жыымыгъотэу, зыгорэм имашнэкэ, киспород шхъантэр дийгъэу, район сымэджэшым зэришгэгъагъэр. Ежыр сымаджэ къызэхъуми, чылэм дэсхэм афэгумэкыныр чинэгъагъэп. Лидэ къызэссымаджэм зи фэтшэн зэрэтымлъэкыгъэр гукашоу ти, ау сэдэу пшына, щынэгъэм узэrimыгъэзээгъын ѿшыт.

Къумпыл Лидэ зыщагъэтлыгъэ мафэм Лышэ Нэкуре ипкыхъаплэу къытифотэгъэхэм тхъашшохъуныгъэ зиэхэм тигъэгумэпшысихъэгъагъ. Ар джы къынэссыгъэмэ сэштэп: «Лидэ зылпэшт мафэм ипчыхъэ, — elo Нэкуре, — пкыхъаплэ сэлэгъу мы чылпэу аш Тхъэм зыщагъётэу тигъэхэм дэжэ ошкур тэбээм изэу Къурлан тхылъхэр сикъалэу ѿшыгъэхъэхэу. «Сид мыр?» сэли сэзэупчым, зи къысилуагъэп. Сэ сэгүкылэ зээгъэзэфагъэ — ахэр Лидэ къылэжыгъэ мыкъоджыжын псээп тхыгъэхэр архы».

Къумпыл (Бибэ) Лидэ врач педиатрэу ильэс 45-рэ исэнэхъат рилэжьагъ, иофшIэнэм иветераныгъ, Улапэ ицыф гъэшшуагъэу ѿшыгъ. Тэ, икъоджэхъуми, непи ар къитхэтэу тэлтэйтэ.

ПШЫКЪЭНЭ Май.
Улап.

ЯофшIэн имэхъанэ къагурэIо

Теуцожь районым иветеранхэм я Совет бэмышIеу зэхэсигьо илагь.

Сурэтим итхэр: фондуу «Теклоныгъэм» ипащэу Нэхэе Юрэ Шытхуу тхылър рети Нэмитээко Юрэ.

нэмыц техаклохэм къигашыллагъэм нэбгырэ миллион 54-рэ хэклюдагь, — кыгууль Нэмитээко Юрэ, — ССР-м идээклол миллион 27-мэ апсэ аш шагъэтэйлэгь. Тирайонкэ нэбгырэ 3457-рэ лыгъэчье заом лухээгагь, 1695-мэ кагъэзэжыгъэп, нэбгырищмэ «Советскэ Союзым и Лыхъужу» зыфиорэ щигхуулээр къафагъэшьошагь — Нэхэе Даут, Бжыхъээко Кымчэрий, Михаил Корницкэм. Тикуаджэхэм нэмыцхэм хъекэ-къоклагъэу ашигээрхъагьэр непэ къизнесигъэм зыфиорэ ашиггуулшэрэп, ашиггуулшэрэп ыкы. ОчигшыякIэмкэ Ерескэхэмэр Пэнэжыкъуаекэ Сорокинхэмрэ яунагъохэр пальгэгъагь, хъадэхэр парамыгъэхъяжьэу бэрэ пальгэгъягъаэх. Цыфкызырхуялабэ, кэлэцыкIухэри ахэтэу, аукыгь. Непэ ахэр тыгу ильых, яшлэж тэгээльялэ. Ильэс къес Теклоныгъэм и Мафэ хэтэгъэунэфыкы, «МыкIодыжыщт полким» цыф бэдээдэхэлжьэ. Автобогхэр зэхэтэш, заом щигхэхъяжъэм ясаугэхъэр тэгээцэкIэжых, тэгээцэхъаэх. Ахэм зэкIеми тиньжыкIэхэр ахэтэгъэлажьэ. Пишэриль шхъяалэтиэр, тапекли зыфдгээцүжьырээр къилхуухъэхэрэм, тинеушрэ мафэ зыфдэштыр зэлэлтигъэхэм яхээгү shly альээгоу, тятэжь плашэхэм яльагьо риклонхэу, альэцкIирэмкэ хэгъэгум фэлэжъэнхэм фэхъазырхуу пугъэнхэр ары.

Аш ыуж пүнүгъэ Ioфшэнэр зэрээхашэр нэбгырэ заулэмэ кыраготыкыгь. Аш игууль кээтшын ОчигшыякIэхэр ветеранхэм я Совет итхаматэу Делээко Рэшьидэ. Аш зигугуу къышыгъэ Ioфшагъэхэм ашыщ

Советскэ Союзым и Лыхъужуу Нэхэе Даут имузей къуаджэм къызэршызэуахыгъэр. Непэ ар цыф klyanpIэ хуугъэ. Къызэриуагъэмкэ, чыпIэ коим ипащэу Пицьдатээко Аслын, къуаджэм инахъижхэм я Совет ипащэу Пицьдатээко Сулейман, гурьт еджапIэмрэ культурэм и Унэрэ ядиректорхуу Делээко Маринэрэ Iепэзэо Нуриетре зэгурлохээз пүнүгъэ ыкы чылэ Ioфшэнхэр зэхашэх. Къуаджэм дэсхэр зээлтэй хүнэу «МыкIодыжыщт полким» хэтхэу чылэм иурам шхъяалэхэм къащеклохуу. Ильэс къес Теклоныгъэм и Мафэ ехүулIэу Нэхэе Даут фэгъэхыгъэ спорт Ioфштхабзэхэр рагъеклохуу, футбол еших. Зэнэкокуухэм республикэм ичигIэ зэфэшьхафхэм ялтыклохэр ахэлажьэх. Мэхъяне эзратырэ Ioфшэнхэм ашыщ Хэгээгү зэошхом щигхэхъяжъэм ясаугэхъэр гээхэбзэгъэнхэр.

— Тылым щигагъэхэу, Ioфшэнхэм иветеранхуу зыныбжь ильэс 90-м къехүгъэхэм, — elo Делээко Рэшьидэ, — Урысыем и Президентэу В. Путиним шүүфэс тхылхэр къафегъэхых. Ахэр районым иветеранхэм я Совет итхаматэу Нэмитээко Юрэ, район администрацием илпIкло, сэры, тинахъижхэм я Совет итхаматэу Пицьдатээко Сулейман таизэгүүсэхэу, ныбжыкIэхэр хэдгээлажьэхээз мэфэкI шыкIем тетэу ятэжьых, нэпэөөпль шхъяалтнуу афэтэшых.

Районым гэсэнгъэмкэ и ГээлорышIапIэ илпIклоу Джарымэко Фатимэ къэралыгъо программэу «Урысыем щигсээхэрээз патриотичесэ пүнүгъэ ягъэгъотыгъенир» зыфиорэ программэр щигэнгъэм щигэцкIэгъэнхэм фэшI план гъэри.

нэфагъэм тетэу лажъэхээз Ioфыгъо зэфэшьхафхэу зэшуахыгъэхэу зигугуу къышыгъэхэр гээзэт нэклубгъо заули хун. Джаш фэд, район библиотечнэ системэм ипащэу Бэрээдж Лариси якъоджэ клубхэм, тхыльеджапIэмэ патриотичесэ Ioфшэнэу зэрахъагьэр маклэп.

Нафэ къызэрэтихъуугъэмкэ, гэсэнгъэмрэ культурэмрэ яофишIэхэм патриотичесэ пүнүгъэмкэ районым Ioфыши щигэрахъэ. Ар тэри тэлэгъушь, япшьэрхэхэр щигхуу хэльэу зэрэгэцакIэрэм тышгыуазэшь, «Шыопсэу!» ятоонир къалэжьгээз тэлъите.

ЗэлукIэм къыщыгущыгъагъэх Лъэстэнхэблэ чыпIэ коим иветеранхэм я Совет итхаматэу ЦыкIу Нэфсэтре Теуцожь районымкэ ДОСААФ-м ипащэу Стлашыу Русльянэрэ. ИкIэхүм республикэ фондэу «Теклоныгъэм» ипащэу Нэхэе Юрэ испалъэ къыщыхигъэшгээ ми районым ежыри зэрэшьшыр, бэрэ къаззрахъэрээр, патриотичесэ пүнүгъэм ехийгээзээ Ioфшэнхэр зэрэшьшыгъаэхэм зэрэшьшыгъаэзээр, яофишIагъэхэм осэшхо зэрашишьэр. Аш пыдзагъеу ягугуу къышыгъэ патриотичесэ пүнүгъэр нахышуу зэхэшгээнхэм фэшI анаэ зытырагъэтин фээ Ioфыгъохэм, амалэу къызфагъэфедэнхэ альэкIыщтхэм. Нэүжүм районым иветеранхэм я Совет итхаматэу Нэмитээко Юрэ ильэсипш пчагъэхэм ыгүрэ ыпсэрэ етыгъэу, щигсэхэйгээзээ Ioфшагъэхэм зэришээрэм фэшI Щытхуу тхыльритыгь.

Ветеранхэм я Совет тапекIэ Ioфшэнэу зэшуихыштхэр зэхэсигьом щигхуухъагьэх, унэшьшо гъэнэфагъэхэри щаштахъэх.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Пенсиехэмкэ фондым къеты

Ны мылькум къихэхыгъэу...

Демографилем изытет къэралыгъом нахышу щигшыгъэнхэм фэшI унагьом ыкыи кэлэцыкIухэм Iэпыгэгъу ятыгъэнхэм ехийгээзээ Ioфхтхабзэу УФ-м и Правительствэ кэлэцакIо зыфэхъуугъэхэм адиштэу, ны мылькум фэгъэхыгъэгээзээ федеральнэ программэм мы ильэсийм зэхъокыныгъэхэр фэхъуугъэх.

2018-рэ ильэсийм ишылэ ма-э и 1-м къыщуублагьэу унагьоу зиггэот макIэхэм ны мылькум къихэхыгъэу мазэ кээс ахьщэ къафэклонэу агъэпсын амал яэ хуугъэ. Къызэрэтиштхэр узээрхисэн пльэкыщт ахьщэ ахаанх макIэу унагьор зэрийс субъектын шагъэнэфагъэм фэдээзээ ныкьюрэм шломыкIэу къызэлхахъэхэрээр ары. Адигеимкэ ар сомэ 14755-рэхь. Мазэм унагьом ратыщтыр сабыир зэрийсэн ыльэкыщт ахьщэ ахаанх макIэу субъектын шагъэнэфагъэм фэдизыт. Тиреспубликэ ар сомэ 9325-рэ мэхъу.

ЛэжапкIэу унагьом къи-

хъэрэр, премиехэр, пенсиехэр, социальнэ ахьщэ тыхнэр, стипендиехэр, компенсации зэфэшьхвафхэр, нэмийкIхэр къыдальтытэхээз гъотэу илэр агъэнэфа. Ны мылькум къихэхыгъэ ахьщэтыныр ыгъэпсынэу Пенсиехэмкэ фондым зыфэзигъазэрэм ахэр къээзүүшхыхырэ тхыльхэри диштэнхэ фае. Ехж фондым ыльэнхыкокI къыфаклорэм пае тхыль къигъэлэгъон ишкIагъэп. Унагьом гъотэу илэм хамыльтытэрэр ошлэдэмышиэ хуугъэ-шлэгээ пае зэтэйнэу къытагьэ ахьщэ Iэпыгэгъур, банкым идепозитхэм е амьгэкошире мылькоу бэджэндэу зигугъэм къакIэкIуагъэхэр ары.

Ны мылькум къихэхыгъэ ахьщэр сабыим ынныбжь ильээрэ мэзихрэ мэхүүфекI къатышт. Апэ лъээу тхыльыр ным зитыкIэ, зы ильэрээр ахьщэр къэклонэу агъэпсы, ар икIымэ, икIэрикIэу ытыжын фае. Ны мылькум исертификат къыратынны пае лъээу тхыльыр зитыкIэ, аш къихэхыгъэ ахьщэр мазэ кээс къыфаклониным фэгъэхыгъэри кIигъэгъун ыльэхъыщт. Сабыим ынныбжь мэзихим нэмисызэ ар зытгээз къызыхуугъэм къыщуублагьэу къыфалтытшт, аш шлэгээгъэм, лъээу тхыльыр зыщигъэм къыщегъэжьагь къызыфэкIоштыр.

Ахьщэр банкым счетэу щигриэр ары къызэрэагъэхьаштыр. Аш пае нэмийкI тхыльеу

унагьом ытгъэхэм ягусэу счетыр къээзүүшхыхырэри къыгъэлэгъон фае.

Художественнэ гимнастикэр

Ядэхагъэ хегъахъо

Адыгэ Республикаем художественнэ гимнастикэмкэ изэлхүхыгэ зэнэкьюку Мыекъуапэ щыкъуагъ. Москва, Ростов-на-Дону, Краснодар краим икъалехэм, Мыекъуапэ якъелэцьыкъухэмрэ ныбжыкъехэмрэ зэлукъэгъухэм ахэлэжъагъэх.

Мыекъуапэ испорт еджаплэу N 2-м художественнэ гимнастикэмкэ къутамэ къызыщыззяуахъгъэр 2015-рэ ильэсир ары. Охтэ къэклым тренерхэм, спортсменхэм гъэхъагъэу ашыгъэм тегъегушо.

Урысыем спортымкэ имистерэу Яна Цеханович Адыгэ Республикаем художственнэ гимнастикэмкэ ифедерации ишши хадзыгъ. Тренерхэу Къош Людмила, Къасимэ Сабинэ, нэмыкъихэр Я. Цеханович Испытэгъу къыфэхъухээз, къэлэцьыкъухэр спортым пышгъэхэр алх.

Спорт Унэшкоу Кобл Якъубэ ыццэкэ щитым щызэхашгъэ зэнэкьюкуум ильэси 5 зыныбжъхэм къащыублагъэу пшьэшъэжье нахыжъхэри хэлэжъагъэх. Апэрэ чыплээр анахыкъихэр (2013-м къэхъугъехэр) зыхэт купэу «Конфетки» зыфиорэм къыдихыгъ.

2012-рэ ильэсийм къэхъугъехэм якупэу «Киндерым» теклоныгъэр ыхыгъ. «Карамельки» ятонэрэ чыплээр афагъешьошагъ, «Кнопочкэхэр» ящэнэрэ хуугъэх.

2011-рэ ильэсийм къэхъугъэ

пшьэшъэжъиехэм якуп «Колибри» зыцэм теклоныгъэр къыщидихыгъ. «Красоткэхэм» ятонэрэ чыплээр ахыгъ. «Лучинки» ыкы «Искорки» зыфaloхэрээр ящэнэрэх.

2010-рэ ильэсийм къэхъугъехэм язэлукъегъухэм «Орлятэр» ашти текуагъ. «Созвездием» ыкы «Улыбкэм» ящэнэрэ чыплэхэр къыдахыгъэх. 2008-рэ ильэсийм къэхъугъехэм язэнэкьюкуум льэшэу гъэшэгъоныгъэ.

Хэшьыпкыгъэе командхэу «Адыгэим», «Ошутенэм» узыгэ-пащщыгъ. Пшьэшъэжъиехэр дунаим щызэлъашаэрэ ордэшьоу «Лезгинкэм» дэжьиухээз пчэгум къихъагъэх. Адыгэ лъэпкэ тхыпхъехэр яшуашхэм къахэшх, ящыгынхэр зэпэжъиухыгъ. Лъапэкэ уцуухээз къашшхэр къизэрашыгъэхэм тигъэгушуагъ.

Апэрэ чыплээр «Адыгэим» къыхъыгъ, «Ошутенэм» ятонэрэ чыплээр фагъешьошагъ.

Адыгэим икупэу «Эдельвейс» апэрэ чыплээр къыхъыгъ, «Олимпиер» ятонэрэ хуугъэ. Типшашаэрэ язэлэсэнэгъэкэ къахэшгъэх.

Нэбгырэ зырызхэр

Художественнэ гимнастикэр зыгъедахэрээр, зыгъебаирэр спортсменкэхэм язэлэсэнэгъэ изакъоп. Пкыр ишыгъэу, шъяцаир дахэу зэгъэфагъэу пчэгум къизихъехэкэ лъапэкэ зэрэлжохэрээр гъэшэгъонэу къэлъагъо. Хъурдханэр, Игугаор, пхъапэхэр, лентэр айыгъэу зэнэкьюкуум хэлажъэх.

Пшьашаэрэ пэлч шыкэхэхыгъэ егъэфедэ. Зигъэчэрэгъущими, ордэшьоу диштэу шыкабэ къыгъэлъэгъошими, зыими фэмидэ

хэкъыплэм зэрэлъихъурэр къыхэш.

Адыгэим щыщхэу Валерия Силуковам, Анна Алексеевам, Милана Матевосян, Арина Щербаневам, Милена Капковам, Къош Аминэ, Ева Сильченкам апэрэ чыплэхэр къыдахыгъэх.

Къош Аминэ гүшүэгъу тызыфэхъум, художственнэ гимнастикэмкэ зыгукэ зэрэфэшагъэр къытфилотаг. Краснодар, Москва, Ростов-на-Дону къарыгыгъэхэм зэнэкьюкуур льэшэу агу рихыгъ.

— Тигуапэу тыхэлжъагъ, — къыталахыгъ Краснодар щыщ пшьашхэм. — Дэгъо зэхашагъ, джыри Адыгэим тыкъэкъошт.

Адыгэим икомандэ итренер шъяхаэр Яна Цеханович зэрильтиэрэмкэ, зэнэкьюкуум пшьашхэр хэлжэхээз, хэвшыкъея зэлэлжэсэнэгъэ хябахъо. Къэлэцьыкъухэр, ныбжыкъихэр спортышом нэяласэ, ныбджэгъу зэфешых.

Хагъэунэфыкъыре чыплэхэр къыдэзыхыгъэхэм медальхэр, щитхуу тхылхэр, кубокхэр аратыжыгъэх.

Кымэфэ футболыр

Апэрэ зэлукъэгъухэр

Мыекъуапэ футболымкэ икъимэфэ зэлхүхыгъэ зэнэкьюкуу республикэ стадионэу «Юностым» щэкъло. Апшъэрэ купым хэтхэм апэрэ зэлукъэгъухэр тыгъэгъазэм и 2-м ялагъэх.

Зэнэкьюкуум икъизэлхүйн фэхъыгъэ зэхахьем нэбгырабэ хэлэжъагъ. Мыекъуапэ иадминистрации физкультурэмкэ ыкы спортымкэ икомитет итхьаматэу Дмитрий Щербаневыр, зэнэкьюкуум исудья шъяхаэр Сергей Двойниковыр ешлакъохэм, футболыр зышогъэшэлгэхонхэм къафэгушуагъэх. Псаунгыгъэм игъэптиэн, футболыр зэгъэушьомбгүүтэн япхыгъэ юфтхъабзэхэр нахыбэрэ зэхашэнхуу къауагъ.

Ешлакъохэр
«Мыекъуапэ-СШОР» — «Кар-

тонтарар» — 4:1, «Урожай» — «Щагъдый» — 1:0, «Ошутен» — «Чыгушхъ» — 3:1.

«Мыекъуапэ-СШОР-м» иешлакъохэр Роман Юрченкам гъогогуито, Вячеслав Шулик ыкы Тимур Ковтуновым зырыз хягъэм Игугаор радзагъ. «Урожай» иешлакъохэр Андрей Ушениним шъяхэкэ «Щагъдый» икъэлапчээ Игугаор дидзагъ. «Ошутен» «Чыгушхъэм» зылоклэм, Джалын Аарен гъогогуито, Такълый Русльтан зэ хягъэм Игугаор дагъэфагъ.

Зэлукъэгъухэр Мыекъопэ «Зэкъошныгъэм», Ермэлхъаблэ, Краснодар, республикэм щаплу-

гъэшэгъонэу стадионым щагъакло. Ятонэрэ, ящэнэрэ купым ахэтхэр, футболыр иветеранхэр шъяфаэрэ зэнэкьюкуу. Апшъэрэ купым ятонэрэ зэлукъэгъухэр тыгъэгъазэм и 9-м щыкъоштых.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛ Нурбий.

Зэхэзыщагъэр ыкы къыдэзыгъэкъирэр: Адыгэ Республикаем лъэпкэ Йофхэмкэ, Икъыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкэгъухэм адярияэ зэпхынгъэхэмкэ ыкы къэбар жыгъэм иамалхэмкэ и Комитет

Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыгъэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приимнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм къаихырэр А4-кэ заджэхэрэ тхъапэхэу зипчыагъэх 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлжээ, шрифттыр 12-м нахь цыкунэу щитэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэлгээжэлжых.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
Урысы Федерацаем хэутын Йофхэмкэ, телефон-радиокъэтынхэмкэ ыкы зэлжы-Иссыкэ амалхэмкэ и Министерстве и Темир-Кавказ чыпэгъэлжыхэшлэл, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушахытагъэр
ООО-у «Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкъемкэ
пчыагъэр
3983
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 2871

Хэутын узьчижтэхэнэу щит уахтэр Сыхъатыр 18.00
Зыщаушахытагъэх уахтэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шъяхаэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шъяхаэр
игуадзэр
Мэцлэжъо
С. А.

Пшъэдэжыкъыз зыхыырэ секретарыр
Жакъемыкъо
А. З.